

ก็อาจรู้จักโลกได้กระจ่างยิ่ง

วันนี้ถึงบรรทัดที่ ๔ ที่เขียนไว้ว่า **ก็อาจรู้จักโลกได้กระจ่างยิ่ง** บรรทัดนี้เป็นบรรทัดที่สำคัญ เพราะเป็นการบอกถึงเนื้อหาของกลอนเปล่าบทนี้ บอกถึงคุณสมบัติของคุณยาย ที่ทำให้คุณยายเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าของหมู่คณะ แล้วก็ทำให้คุณยายได้เป็นครูบาอาจารย์ของพวกเราทุกคนทุก ๆ คน

การรู้จักโลกได้กระจ่างของคุณยายนั้น ท่านไม่ได้รู้จักโลกในมุมกว้างแต่ต้น ๆ แบบชาวโลกเขารู้จัก แต่ท่านรู้จักโลกในแง่ของความลึกซึ้ง ซึ่งจะค่อย ๆ บรรยายให้พวกเราได้ฟังกัน

คำว่า “โลก” นั้น เราลองมาค่อย ๆ ถอดความหมายกันหน่อยนะจ๊ะ ชาวโลกรู้จักคำว่า โลก ในความหมายกว้างว่า หมายถึง หนึ่งในดาวนพเคราะห์ ที่มีพื้นแผ่นดิน พื้นน้ำ และอากาศ เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย ภาษาอังกฤษเขาใช้คำ ๆ นี้ว่า Earth

แต่ถ้าในมุมกว้างกว่านี้ ในแง่ของสังคมความเป็นอยู่ แบ่งแยกกันเป็นประเทศ เขตแดน มีขนบธรรมเนียมประเพณี มีวัฒนธรรมก่อกำเนิดขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ วิถีชีวิตที่แตกต่างกันไป ศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นเขาใช้คำว่า World ซึ่งแตกต่างจากคำว่า Earth ในแง่ของรายละเอียด แต่ก็ยังเป็นโลกเดียวกันนั่นแหละ

ชาวโลกเขาอยากจะรู้จักโลกให้กว้างขวาง โดยมากเขาก็ต้องเที่ยวกัน ไปรู้ ไปเห็น ไปศึกษาให้รู้จักกัน เป็นการรู้จักในลักษณะภายนอกของโลก แต่มักจะไม่รู้จักในมุขลึกถึงความเป็นมาของโลกแท้ ๆ ว่า มีเหตุ

เป็นมาอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโลกในฐานะของ
ดาวนพเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโลกในฐานะเรื่อง
ความเป็นอยู่

นอกจากนี้แล้ว ในพระพุทธศาสนาของเรา ก็ม
การพูดถึงคำว่า โลก อยู่ด้วย ได้ให้ความหมายของคำ
ว่า โลก นี้ได้ลึกซึ้งกว่าความเข้าใจของชาวโลกทั่วไป
เมื่อหลวงพี่บวชใหม่ ๆ เรียนนักธรรม เข้าใจว่าเป็น
หลักสูตรนักธรรมโท เรียนวิชาหนึ่งชื่อว่า ธรรมวิภาค
แล้วไปเจอศัพท์คำว่า โลก เป็นครั้งแรก ในหนังสือ
ธรรมวิภาค เขาใช้คำว่า โลก ๓ เห็นครั้งแรกถึง ๆ ว่า
ทำไมวิชาในทางพระพุทธศาสนา จึงได้พูดถึงคำว่า โลก
เอาไว้

ก็เลยไปดูรายละเอียด ที่ครูบาอาจารย์ท่านแต่ง
หนังสือได้บรรยายเอาไว้ คำว่า โลก ๓ ในพระพุทธศาสนา
นั้นมีอยู่ ๓ ก็คือ โอกาสโลก ชั้นอโลก และสัตวโลก
ครูบาอาจารย์ที่แต่งหนังสือนั้น ท่านก็ได้ให้คำบรรยาย
ไว้ดังนี้

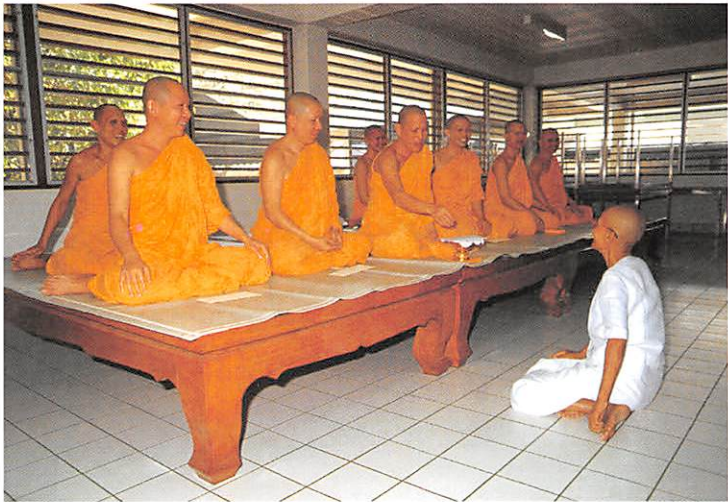

คำว่า **โอกาสโลก** หมายถึง แผ่นดินที่เราอาศัย
อยู่นี้แหละ รวมถึงอากาศที่อยู่รอบตัวเรา

ชั้นโลก ท่านก็อธิบายว่า เป็นโลกที่ประกอบด้วย
ชั้น ๕ ท่านหมายถึง ชั้น ๕ ถ้าโลกที่ประกอบด้วย
ชั้น ๕ ท่านก็หมายเอาสิ่งมีชีวิตแต่ละชีวิต จะเป็น
สัตว์ต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งเป็นมนุษย์ แต่ละคนล้วนเป็น
โลกที่ประกอบด้วยชั้น ๕

เมื่อครูบาอาจารย์อธิบายต่อไปถึงคำว่า **สัตวโลก**
ท่านยอมรับว่า เกิดความติดขัด ติดขัดในแง่ที่ว่า จะ
อธิบายคำว่า สัตวโลก ว่าอย่างไรดี เพราะท่านบอกว่า
ท่านอธิบายคำว่า ชั้นโลก หมายถึง กายที่เป็นตัว
เป็นตน ประกอบด้วยชั้น ๕ ซึ่งก็หมายถึง สัตว์ต่าง ๆ
รวมทั้งมนุษย์ด้วย ถ้าจะอธิบายว่า สัตวโลก หมายถึง
สัตว์ต่าง ๆ ก็จะซ้อนกัน ท่านจึงไม่สามารถที่จะแยกแยะ
ความแตกต่างระหว่างศัพท์ ๒ คำนี้ ออกจากกันได้

และท่านก็บอกเปิดทางเอาไว้ว่า ในอนาคต ถ้าจะ

มีท่านใดสามารถอธิบายแยกแยะระหว่างศัพท์ ๒ คำนี้ออกได้ ก็จะเป็นที่น่ายินดี เพราะในทางปริยัติ เมื่อแยกแยะศัพท์แล้ว ก็ติดขัดอย่างนี้

เมื่อหลวงพี่อ่านมาถึงตรงนี้ แม้ครูบาอาจารย์ทางด้านปริยัติ ท่านมีความรู้ ท่านอธิบายแล้วศัพท์ ๒ คำนี้ยังซ้อนกันอยู่ ยังติดขัด ตอนนั้นก็นึกไม่ออกว่า จะไปถามใคร จนกระทั่งวันหนึ่ง นึกถึงคุณยายขึ้นมาได้ ถ้าอย่างนั้นเราก็ไปถามคุณยายเถอะ

ปกติแล้วลูกศิษย์ลูกหาของคุณยาย มักจะให้ความเคารพคุณยาย เกรงใจคุณยาย โดยทั่วไปแล้วจะไม่นำเอาคำถามเชิงปริยัติไปถามคุณยาย แต่คราวนี้นึกไม่ออกจริง ๆ ว่าจะไปถามใคร จังหวะพอดีได้พบคุณยาย ก็เลยถามท่าน เวลาถามท่านนั้น หลวงพี่ไม่ได้อารมณ์บ่ห่ออะไรเลยนะจ๊ะ ถามคุณยายแบบตรง ๆ สั้น ๆ นี่ตั้ง ๒๐ กว่าปีแล้ว คำถามนี้ถามคุณยายว่า “ยาย สัตว์โลก เขาหมายถึงอะไร” สั้น ๆ แค่นี้ ไม่มีการปู้พื้นเลย

หลวงพี่จำตติใจนะ เวลาคุณยายตอบ ท่านเมตตา ลูกศิษย์ลูกหามากเลย เวลาท่านตอบหลวงพี่นี่ มุมปากท่านเหมือนจะยิ้มน้อยๆ แล้วท่านเหมือนกับนั่งไปนิด ๆ แล้วเวลาตอบนั้นเสียงท่านจะนิ่ง ๆ เหมือนเสียงที่ไม่ได้มีความยินดียินร้ายอะไร แต่เป็นเสียงที่ชัด ไส่ ฟังแล้วกระจ่าง ท่านตอบด้วยเสียงนิ่ง ๆ ว่า “หมายถึง เห็น จำ คิด รู้” ท่านตอบสั้น ๆ แค่นี้

หลวงพี่ได้ยินท่านตอบแค่นี้ แล้วไม่มีคำตอบเพิ่มเติม

มาอีก แต่แค่นี้พอใจแล้ว มีความรู้สึกว่ามันขัด มันกระจ่าง
ตอนนั้น จำได้ว่า มีความรู้สึก เราถึงบางอ้อ แต่ไม่ได้
ออกเสียงว่า อ้อ ! แต่ถึงบางอ้ออยู่ในใจ แล้วมันเป็น
การอ้อลึกลับ ๆ เพราะคำตอบของคุณยายแค่นี้ เราารู้สึกว่า
เข้าไปได้ตามท่านระดับหนึ่ง

เห็น จำ คิด รู้ ๔ อย่าง หลวงพ่อวัดปากน้ำ
ท่านบอกว่า รวมกันเป็นจุดเดียวที่ศูนย์กลางกาย
เรียกว่า ใจ สัตวโลก ซึ่งหมายถึง เห็น จำ คิด รู้
ก็หมายถึง ใจ ที่สถิตอยู่ ณ ศูนย์กลางกายนั้นเอง
พอรู้ว่า เห็น จำ คิด รู้ หมายถึง สัตวโลก อ้อ ! เห็น
จำ คิด รู้ ก็หมายถึง ใจ รวมกันจรดหยุดหนึ่งที่
ศูนย์กลางกาย เป็นจุดเดียวอยู่ที่ศูนย์กลางกายของ
กายเนื้อ ซึ่งก็คือ ชันธโลก แล้วชันธโลกก็อยู่บน
พื้นแผ่นดินที่ท่านเรียกว่า โอภาสโลก จึงสรุปได้ว่า
โลก ๓ ชั้นอาศัยกันอยู่อย่างนี้เอง

คำตอบของคุณยาย คำสั้น ๆ ทำให้เราเข้าใจไปถึง
โลกทั้งสามซึ่งอิงอาศัยกันอยู่ เหมือนเรามาสร้างบารมี

ใจของเรา เห็น จำ คิด รู้ ก็ไปสถิตอยู่ ณ ศูนย์กลางกายของกายเนื้อ กายเนื้อ นั่นก็อาศัยโลก คือ โอกาสโลก อยู่ เรามาสว่างบารมีนี้พร้อมกันทั้ง ๓ โลกนะจ๊ะ โลก ๓ พร้อมบริบูรณ์เลย แล้วถึงกันอยู่ทั้ง ๓ โลก สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญ

หลวงพี่จำได้ถึงภาพที่คุณยายตอบ ถึงท่านจะตอบ แค่นั้น ๆ แต่เมื่อมาถึงวันที่หลวงพี่ต้องมาถอดความ ในบทกลอนเปล่าบทนี้ พอถึงบรรทัดนี้ ก็นึกถึงภาพ

คุณยายที่ตอบตรงจุดนี้ และเพราะความเคารพคุณยาย
นึกถึงคุณยาย ภาพคุณยายชัด หลวงพี่จึงได้คำตอบ
ที่เกินจากที่คุณยายตอบด้วยคำพูด คุณยายตอบ ยาย
จะยิ้มน้อย ๆ ที่มุมปาก ยิ้มน้อย ๆ นั่นก็คือความเมตตา
ที่ท่านให้กับลูกศิษย์ลูกหา ถึงจะมาถามด้วยเรื่องของ
ปริยัติ ท่านก็ไม่มีความรู้สึกว่า เป็นสิ่งที่จะทำให้ท่าน
ลำบากแต่อย่างไรเลย ยิ้มน้อย ๆ ที่มุมปากก็คือความ
เมตตาที่ท่านให้กับหลวงพี่ แล้วก็เชื่อว่า ท่านก็ให้กับ
ลูกศิษย์ลูกหาของท่านทุกคนนั้นแหละ

อาการหนึ่ง ๆ ของท่านก่อนที่จะตอบ นิ่งนิด ๆ
นั่นคือปกติวิสัยของท่านเลย เวลาท่านตอบเรื่อง
ละเอียดที่ใครถามขึ้นมาอย่างกะทันหัน เป็นคุณสมบัติ
ของท่าน เป็นอาการที่ท่านจะจดใจเข้ากลาง แล้วท่าน
ก็จะมีคำตอบที่เราเชื่อ ที่เราพบคุณยายกันมา จะมี
ความรู้สึกว่า คุณยายตอบอะไรแล้วแม่นยำจัง เพราะว่า
คุณยายไม่เคยทิ้งจากเรื่องใจหยุดใจนิ่งเลย แม้กระทั่ง
เวลาพูดคุย

และอีกสิ่งหนึ่งที่ยังติดตาติดใจอยู่ คือ สิ่งที่ท่านตอบมันหนึ่ง ๆ เหมือนกับว่า สิ่งที่ท่านบอกว่า สัตวโลก หมายถึง เห็น จำ คิด รู้ นั้น ไม่ใช่สิ่งที่ท่านเก็บเอาไว้เพื่อเป็นความทรงจำ แต่อยากจะบอกว่า มัน เป็นสิ่งที่ท่านกำลังทำอยู่ และกำลังทำอยู่อย่างนั้นไปเรื่อย ๆ เพราะท่านไม่มีความจำเป็นเลย ที่จะจำสิ่งเหล่านี้เอาไว้ตอบเพื่ออะไร ท่านไม่มีความจำเป็นเลยที่จะเก็บสิ่งเหล่านี้ไว้ตอบตอนทำข้อสอบ เพราะท่านไม่ได้สอบอะไรเลย สิ่งเหล่านี้ที่ท่านทำอยู่นั้น เป็น

เพราะว่าท่านเข้าถึง และเป็นสิ่งที่ท่านทำอยู่จนคุ้นเคย จนกระทั่งเป็นปกติ

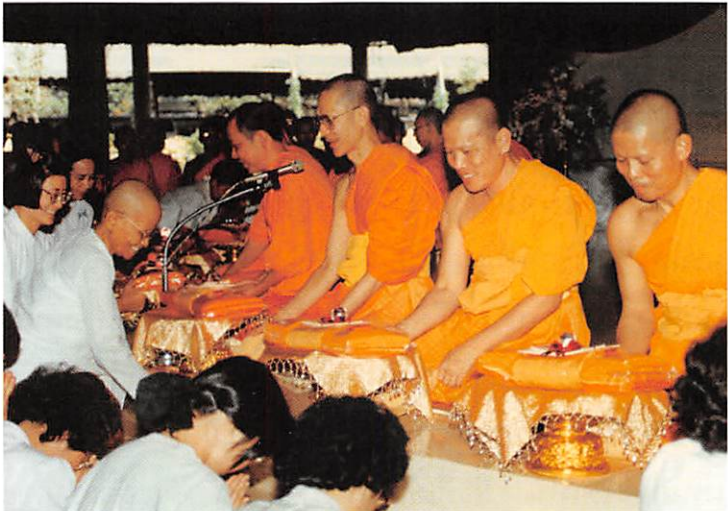
ยกตัวอย่างว่า ถ้าพูดถึงเรื่องการทำนา พวกเราจะนึกถึงตำราว่า ในตำราเขียนเรื่องการทำนาว่าอย่างไร หรือบางคนอาจจะนึกไปถึงภาพที่ชาวนายืนอยู่กลางท้องนา กำลังดำข้าว แต่สำหรับคุณยายแล้ว ถ้าพูดถึงเรื่องการทำนา ท่านทำมาด้วยมือของท่านเอง ทุกขั้นตอนของการทำนานั้นอยู่ในใจของท่านหมด ท่านทำจนชำนาญ มันชัดเจนในฐานะที่ท่านเป็นผู้ทำนา มันชัดหมดทุกขั้นตอน อย่างไรอย่างนั้น

เพราะฉะนั้น เรื่องโลก ๓ คำว่า สัตวโลก ที่ถามท่าน ท่านถึงตอบ ตอบแบบคนที่คุ้นเคย แบบคนที่ทำได้ แบบคนที่เข้าถึง จึงเป็นเนื้อความที่ท่านตอบอย่างนั้น ถ้าหากว่าเป็นสิ่งที่คุณยายทำ จนกระทั่งคุ้นเคยเป็นปกติ ทำจนชำนาญ แสดงว่า โลก ๓ มีความสำคัญ และโลก ๓ สำคัญกับพวกเราอย่างไร

หลวงพี่ขอยกตัวอย่างเปรียบเทียบ ถ้าจะเป็นพ่อค้า ก็ต้องมีตลาดรองรับการซื้อขาย ถ้าจะเป็นนักปกครอง ก็ต้องมีบ้าน มีเมืองเอาไว้สำหรับรองรับการปกครอง ถ้าจะพูดถึงทหาร ก็ต้องมีสมรภูมิเอาไว้รองรับการสู้รบ การทำงานของทหาร แต่สำหรับพวกเราที่เป็น นักสร้างบารมี ที่จะมาทำความสะอาดหมดจด ขจัดกิเลส ขจัดสิ่งที่ไม่ดีให้หมดไปนั้น โลก ๓ นี้จะเป็นสิ่งที่ รองรับการสร้างบารมีของพวกเรา สำคัญมากนะจะ ถ้าหากว่า เราทำโลก ๓ ให้ชัด ให้ใสบริสุทธิ์แล้ว เรา จะเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เข้าใจโลกในมุมลึกได้ชัด ใส กระจ่างยิ่ง เพราะฉะนั้น โลก ๓ จึงสำคัญ แล้วก็เป็นสิ่ง ที่เราจะต้องทำให้ดี ให้ใส และบริสุทธิ์

หลวงพี่ขอยกสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ๆ โลก ๓ นั้นมี ความสำคัญอย่างไร ลองนึกถึงพระบรมศาสดา สัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ท่านสั่งสมบุญบารมีมา ยาวนานนักหนา สร้างแล้วสร้างอีก การปฏิบัติเพื่อ หยุด เพื่อนิ่ง ทำแล้วทำอีก จนกระทั่งโลก ๓ ของท่าน

ใส บริสุทธิ โลก ๓ ของท่านใส บริสุทธิ แล้วเป็นอย่างไร

โอกาสโลกของท่าน คือ แผ่นดินที่รองรับท่านนั้น
เป็นแผ่นดินแก้ว เป็นรัตนบัลลังก์ รองรับกายเนื้อ
ของท่าน เพื่อการเข้าถึงธรรม เพื่อการตรัสรู้ธรรม
นั่นเอง ชั้นโลกของท่านใส บริสุทธิ บุญเต็มเปี่ยม
ทำให้ท่านได้ลักษณะมหาบุรุษ สัตว์โลก ของท่านใส
บริสุทธิ คือ ใจที่ใสบริสุทธิของท่านปราศจากมลทิน
ใด ๆ ทั้งสิ้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สัตว์โลก นี่สำคัญมาก การที่จะเข้าไปสู่ภายในได้ จะต้องอาศัยใจที่มีความใส บริสุทธิ์ ใจที่หยุดนิ่ง แล้วเข้าไปสู่ความบริสุทธิ์ ผ่องใส ที่อยู่ตรงกลาง เมื่อใจหยุด หยุดอยู่ที่ศูนย์กลางกาย ใจก็จะมี ความบริสุทธิ์ ผ่องใส ใจบริสุทธิ์ ผ่องใส นั่นก็คือโลกมีความใส บริสุทธิ์ขึ้น เมื่อโลกใส บริสุทธิ์ ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะพลอยบริสุทธิ์ ผ่องใสตาม ทุกสิ่งก็จะชัด สิ่งที่เคยติด เคยซ่อนเร้นก็จะคลายตัวออก สิ่งที่ไม่เคยเห็นก็จะได้เห็น สิ่งที่ไม่ถึงก็จะเข้าถึง แล้วเราก็จะสามารถทำความบริสุทธิ์ผ่องใสทั้งมวลให้เกิดขึ้นได้

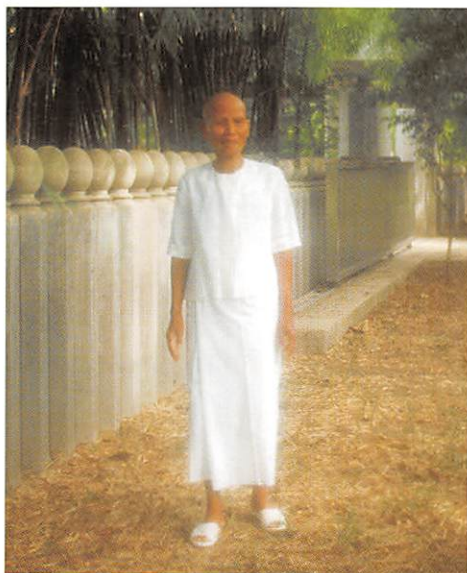
พระบรมศาสดาท่านทำของท่าน เป็นแบบอย่างที่ดีเลิศ ที่ประเสริฐ เป็นแบบอย่างที่เราจะต้องนำมาใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินหนทางแห่งการสร้างบารมีของพวกเรา กัน นี่ก็ถึงแล้วก็นี่ถึงพระคุณของคุณยาย ประโยคเดียวที่ท่านตอบ ทำให้เราเข้าใจอะไรได้มากมาย ประโยคเดียวที่ท่านตอบ ทำให้เราเข้าใจอะไรได้ลึกซึ้ง และโลก ๓ นั้นถึงกันตลอดนะจะ

แล้วความสำคัญมันก็จะอยู่ที่ สัตวโลก คือ ใจของเรา
นี่แหละ ทำใจให้หยุด ให้นิ่ง เข้ากลาง แล้วเราก็จะพบ
ความบริสุทธิ์ ผ่องใสยิ่ง ๆ เข้าไป โลก ๓ ที่รองรับ
นักสร้างบารมี จึงมีความสำคัญอย่างนี้

หลวงพี่มีความมั่นใจเป็นอย่างยิ่งว่าคุณยายของเรา
ท่านชำนาญในเรื่องนี้ ที่ว่าชำนาญในเรื่องนี้ เพราะว่า
ท่านชำนาญเรื่องหยุดเรื่องหนึ่ง ที่หลวงพ่อวัดปากน้ำ
สอนไว้ให้ ตั้งแต่พบคุณยายมา หลวงพี่เคยมีสิ่งที่ยาก
ท่านอยู่หลายเรื่อง และแต่ละเรื่องที่ท่านตอบมานั้น
แม่นยำหมดตลอดเลย แม้กระทั่งคุยกัน ท่านตอบก็ยิ่งแม่น
สิ่งนี้เป็นสิ่งที่บอกว่า ใจของท่านนั้นอยู่กับเรื่องหยุด
เรื่องหนึ่ง ที่ศูนย์กลางกายตลอดเวลา แล้วก็ลึกเข้าไป
เรื่อย ๆ ท่านไม่เคยทอดทิ้งเรื่องใจหยุดใจนิ่งเลย แล้ว
ท่านก็ทำให้ตัวท่านนั้นมีคุณสมบัติเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่า
ยิ่งในหมู่คณะของพวกเรา และเป็นครูบาอาจารย์ของ
พวกเรา

มีอยู่ตัวอย่างหนึ่งในธรรมบท เป็นสิ่งที่น่าพิจารณา

เอามาเปรียบเทียบได้ เรื่องนี้เกิดในสมัยพุทธกาล พูดถึงสตรีนางหนึ่ง เธอเป็นธิดาช่างหูก ช่างหูก คือ ช่างทอผ้านี้แหละ พ่อเป็นช่างทอผ้า เธอเป็นลูกสาวช่วยงานพ่ออยู่ ที่ผ่านมามีเธอได้ปฏิบัติกรรมฐานมรณสติ พิจารณาความตายเป็นอารมณ์ เธอปฏิบัติอยู่ ๓ ปี แต่เมื่อตอนที่เธออยู่นั้นอยู่ชนบทไกล

เมื่อคราวที่บุญเต็มที่ พระบรมศาสดาท่านก็ทราบ

ในพระญาณว่า สตรีนางนี้จะเข้าถึงธรรมที่ลึกซึ่งขึ้นไปได้ พระองค์ท่านก็เสด็จไปโปรด ท่านไปถึงเมืองนั้น ก็พอดี ธิตาช่างहुกที่พระองค์หมายว่าจะได้พบนั้น กำลังติดงาน เพราะพ่อมึงงานทอผ้าอยู่ ให้ลูกสาวช่วยกรอด้าย แล้วไปส่งให้

วันที่พระบรมศาสดาไปถึงนั้น เมื่อเสวยภัตตาหารเสร็จ พระองค์ทรงคอยธิตาช่างहुกมาก่อน เพื่อที่จะอนุโมทนา ประชาชนก็สงสัยว่า พระองค์ทรงคอยใครอยู่ พอดีธิตาช่างहुกนั้นกรอด้ายเสร็จ กำลังจะเอาด้ายไปส่งให้พ่อ ก็ผ่านมาทางนั้น จึงเข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดา พอพระพุทธรูปองค์ทอดพระเนตรเห็น ธิตาช่างहुก ทรงให้เข้าไปใกล้

แล้วพระองค์ก็ตรัสถามด้วยวาตะอยู่ ๔ ประโยค และธิตาช่างहुกก็ตอบอยู่ ๔ ประโยค พระบรมศาสดาท่านทรงถามว่า “เธอมาจากไหน?” ธิตาช่างहुกก็ตอบว่า “ไม่ทราบเจ้าค่ะ”

พระบรมศาสดาก็ทรงถามประโยคที่ ๒ ว่า “เธอจะไปไหนหรือ ? ” อิดาช่างหูกก็ตอบว่า “ไม่ทราบเจ้าคะ ? ”

พระบรมศาสดาท่านก็ตรัสถามประโยคที่ ๓ ต่อไปว่า “เธอไม่ทราบหรือ ? ” อิดาช่างหูกก็ตอบว่า “ทราบเจ้าคะ”

พระบรมศาสดาก็ทรงถามประโยคที่ ๔ ว่า “เธอทราบหรือ ? ” อิดาช่างหูกก็ตอบว่า “ไม่ทราบเจ้าคะ”

แค่นั้นประชาชนก็ฮือขึ้น ครหาว่า ธิดาช่างหูกนี้ กล่าว
เล่นวาทะกับพระบรมศาสดา เป็นกริยาอันไม่สมควร

พระบรมศาสดาพอเห็นอาการของมหาชนดังนั้น
พระองค์จึงไขความสงสัยในเบื้องต้นก่อนว่า ที่ธิดาช่างหูก
ตอบนั้นไม่ได้เล่นวาทะ แต่เป็นจริง ๆ อย่างนั้น แล้ว
พระบรมศาสดาก็ทรงบอกให้ธิดาช่างหูกนั้นอธิบาย
ความหมายที่ตอบ ธิดาช่างหูกก็ได้อธิบายความหมายว่า

ประโยคที่ ๑ พระบรมศาสดาทรงถามว่า “เธอ
มาจากไหน?” ธิดาช่างหูกก็ตอบว่า “ไม่ทราบเจ้าค่ะ”
เพราะเธอเองไม่ทราบว่า ตนเองนั้นก่อนเกิดมาเป็น
มนุษย์มาจากภพภูมิใด คือ นางไม่ทราบจริง ๆ ว่า
ตอนที่จะมาเกิดนั้นมาจากไหน

ประโยคที่ ๒ พระบรมศาสดาทรงถามว่า “เธอ
จะไปไหนหรือ?” ธิดาช่างหูกตอบว่า “ไม่ทราบเจ้าค่ะ”
คือ ไม่ทราบว่า เมื่อตายแล้วจะไปไหน

ส่วนประโยคที่ ๓ ที่พระบรมศาสดาทรงถามว่า “เธอไม่ทราบหรือ ?” ธิตาช่างหูกตอบ “ทราบเจ้าค่ะ” เพราะตนทราบว่า เกิดมาแล้วทุกชีวิตย่อมต้องเดินไปสู่ความตาย แม้ตนเองย่อมต้องตายในวันใดวันหนึ่ง

ประโยคที่ ๔ พระบรมศาสดาทรงถามว่า “เธอทราบหรือ ?” ธิตาช่างหูกตอบว่า “ไม่ทราบเจ้าค่ะ” ที่ตอบว่า ไม่ทราบ คือ ไม่ทราบจริง ๆ ว่า จะตายเมื่อไร และตายที่ใด

ในความหมายโดยนัยที่ธิตาช่างหูกตอบนั้น ก็คือนัยที่ชาวโลกทั้งหลายพบกันอยู่นั่นเอง คือ ไม่ทราบที่มาที่ไป เหมือนชาวโลก ถึงจะรู้จักโลก ท่องเที่ยวไปทั่วโลก ก็ไม่สามารถที่จะหาคำตอบที่มาจากไหน

นักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการ ถึงจะเก่งแค่ไหน เขาก็ยังถามตัวเองกันอยู่ หรือถามในหมู่นักวิชาการเลยว่ามนุษย์นั้นมาจากไหน แล้วเขาก็ยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจนเลยว่า มาจากไหน จริงๆ ตายแล้วจะไปไหน

ก็ไม่มีคำตอบ นี่ขนาดธิดาช่างหูก เจริญมรณสติมา ๓ ปีนะ ตอบได้ขนาดนี้ก็ถือว่า เด่นจากชาวโลกทั่ว ๆ ไป อยู่แล้ว คือ รู้ว่าตัวเองไม่รู้จริง ๆ

ถ้าจะรู้สิ่งเหล่านี้ โลก ๓ ต้องบริสุทธิ์ ใจหยุดนิ่ง เข้าไปสู่ภายในแน่นอน พระบรมศาสดามีสิ่งเหล่านั้น เต็มบริบูรณ์อยู่ในพระองค์ท่าน แต่สำหรับคุณยาย ที่หลงพื้พบท่าน หลวงพื้ก็ได้ยินคำถามคล้าย ๆ กัน อย่างนี้ จากลูกศิษย์ลูกหาจากญาติโยมที่มาถึงคุณยาย นั้นแหละ ถามคุณยาย แต่ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยได้ถาม ประโยคว่า “มาจากไหน” มีบ้างแต่น้อยมาก ส่วนใหญ่ จะมาถามประโยคที่ ๒ ก็คือ “จะไปไหน” ประโยคที่ ๒ นี้ถามเยอะ แล้วที่พบ คุณยายไม่เคยปฏิเสธลูกศิษย์เลย มีคำตอบให้เสมอ เพียงแต่ว่า ช่วงที่คุณยายอายุมากแล้ว คุณยายจะขอรูปของผู้ละโลกเอาไว้ แล้วก็แปลกนะ ส่วนใหญ่เจ้าตัวไม่ได้ถามเองนะ ลูกหลานมาถามให้

หลวงพื้เคยพบท่านเก็บรูป แล้วถามคุณยาย “ยายแล้วไปตรวจให้เขาตอนไหน ? ” คุณยายท่าน

ก็ตอบว่าอย่างนี้ “พออายุอายุมากแล้วนี่ ยายก็ขอ
รูปเขาไว้ก่อน แล้วไว้ตอนกลางคืน ตอนดึกๆ ” ถ้า
นึกถึงประวัติท่านออก ที่หลวงพี่เคยเล่าให้ฟังว่า ท่าน
คุ้นอยู่กับการนอนหัวค่ำ แล้วตื่นกลางดึก แต่ก่อนก็
ตื่นก่อนเที่ยงคืนสมัยอยู่กับหลวงพ่อดาวพิกุลน้ำ แต่
พอตอนหลังก็ผ่อนคลาย พอมาอยู่ที่วัดพระธรรมกาย
ก็พักผ่อนมากขึ้น แต่ถึงอย่างนั้นก็ตาม ท่านก็จะตื่นมา
ประมาณตี ๒ ตี ๓ แล้วจากตี ๒ ตี ๓ แล้วท่านก็
จะนั่งธรรมะไปถึงสว่าง คุณยายบอกว่า “ที่ยายตรวจ
ให้เขาก็คจะเป็นช่วงนี้แหละ คือ ตอนที่ตื่นขึ้นมากกลางดึก
ไปถึงสว่าง ใจมันจะสบาย มันนิ่งแล้วจะแม่นยำ” คุณยาย
ก็ตอบว่าอย่างนี้

ลูกศิษย์ลูกหาท่านใด ที่เคยฝากให้คุณยายช่วยดู
ว่าไปไหน ขอให้มั่นใจเถอะว่า สิ่งเหล่านั้นผ่านการดู
อย่างดีจากคุณยายท่านแล้ว เพราะนี่คือสิ่งที่คุณยาย
เล่าให้หลวงพี่ฟัง เพราะโลก ๓ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ใจของท่านนั้นหยุดนิ่งสนิทมาก สิ่งนี้เป็นสิ่งที่อยากได้

จริง ๆ ถ้าหลวงพี่เข้าใจไม่ผิด แม้กระทั่งหลวงพ่อดัมมชโย ท่านก็อยากให้ลูก ๆ ของท่านเป็นอย่างนี้จริง ๆ คือ ใจหยุดหนึ่งสนิท หยุดหนึ่งสนิทนั้น เวลาเห็น เห็นสิ่งนี้ ก็ต้องเป็นสิ่งนี้ เห็นอย่างนี้ก็เป็นอย่างนี้ แล้วไม่เป็น อย่างอื่นเลย ไม่คลาดเคลื่อนเลย นี่คือสิ่งที่อยากจะได้

หลวงพี่ก็หวังว่า ลูก ๆ ของท่านจะทำให้ท่าน ไม่ผิดหวัง ต้องอาศัยใจหยุดหนึ่งสนิทมากนะจะ ไม่เคลื่อนเลย ๑ คือ ๑ ไม่ใช่ ๑ คือ ๒ ๓ อะไรก็ไม่รู้ ถ้าอย่างนั้นก็เสียเวลามากเลย ๑ ต้องคือ ๑ อย่างนี้ คืออย่างนี้ แล้วไม่เป็นอย่างอื่นเลย ก็ครั้งที่ครั้งที่ เป็น อย่างนี้ แล้วไม่เคลื่อนจากนี้เลย นี่คือสิ่งที่ยายเป็น ยายมี จากการฝึกฝนอบรมตัวท่านเอง

ท่านช่วยลูกศิษย์ลูกหาได้ แต่สิ่งเหล่านี้จริง ๆ แล้ว โดยเนื้อหาแล้ว เปรียบเหมือนเป็นปฏิกะสำหรับ ท่านนะจะ ใจหยุด ใจหนึ่ง เรื่องโลก ๓ ของท่านนั้น สำคัญก็คือ เรื่องเน้นเข้าไปสู่ข้างใน รู้เห็นข้างในลึก ๆ เข้าไป เข้าไปจนกระทั่งให้ถึงที่สุดให้ได้ อันนั้นต่างหาก

แต่สิ่งที่ท่านมาตรวจให้ว่าไปไหนนี่ ต้องถือว่าเป็นสิ่งที่ท่านอนุเคราะห์ให้กับลูกศิษย์ลูกหาด้วยความเมตตาของท่านนั่นเอง

ก็พูดมาถึงประโยคที่ ๔ ของกลอนเปล่า คือ ก็อาจรู้จักโลกได้กระจ่างยิ่ง นี่ก็เรียนด้วยความซาบซึ่งในพระคุณของคุณยายอย่างล้นพ้น เพราะตัวผู้พูดเอง คุณยายก็หักไว้หลายทีแล้ว แต่สิ่งที่ก็เจ็บกลับไปแม่หม่อมอะไรปานนั้น แต่หักเรื่องอะไร ก็ต้องไปถามคุณยายเอง

คำว่า “อาจ” ในประโยคนี้ ต้องขออธิบายไว้นิดหนึ่งว่า ไม่ได้หมายความว่า “อาจจะ” นะจ๊ะ “อาจ” คำนี้หมายถึง “สามารถ” ก็คือ สามารถรู้จักโลกได้กระจ่างยิ่ง คือ ชัดหมด ศูนย์กลางกายนี้แปลกนะอะไร ๆ เข้าไปอยู่ตรงนั้นแล้ว มันใส บริสุทธิ์ อะไรก็ปิดไม่อยู่ เพราะฉะนั้น สำหรับคนที่มีธรรมะแบบคุณยายถึงกระจ่างยิ่ง

แล้วจะมาขยายความอีกทีหนึ่ง เมื่อถึงบทบรรทัดที่
๕ ๖ ๗ ๘ จะรวบทีเดียว ๔ บรรทัดได้ เพราะว่าบรรทัดที่
๕ ๖ ๗ ๘ นั้นจะเป็นส่วนที่ขยายความบรรทัดที่ ๔

บรรทัดที่ ๔ นั้นบอกว่า ก็อาจรู้จักโลกได้กระจ่างยิ่ง
บรรทัด ที่ ๕ ๖ ๗ ๘ นั้น เขียนไว้ว่า

เพราะใจของท่านเปิดกว้าง
กว้างพอสำหรับโลกทั้งโลก
เพราะใจของท่านใสสว่าง
สว่างพอที่จะเห็นโลกได้ทั้งโลก

แล้วถ้าเราได้แบบกลอนนี้ว่า แบบที่คุณยายท่านเป็น
เราจะเข้าใจความหมายของคำว่า ความลับไม่มีในโลก
จะมาขยายความในครั้งหน้า

